

Ledighet er sløsing med ressurser!

Taler

Jonas Gahr Støre

Dato

1 mai 2016

Sted

Tromsø

- 1 Kjære alle sammen - kjære Tromsø - gratulerer med dagen!

Når vi samles i dag er det mot et tragisk og vondt bakteppe, helikopterstyrten utenfor Bergen som krevde 13 menneskeliv. I dag, på 1. mai, hedrer og minnes
5 vi arbeidskamerater på vei hjem fra jobb. Våre tanker og medfølelse er hos de pårørende, hos kollegaer, selskap og forbund som har mistet noen av sine. En hel nasjon sørger med dere. Jeg ber om at vi minnes dem med et minutts stillhet.

- 10 Tromsø, det er godt å se dere! Lenge har jeg gledet meg til å holde 1. mai tale her; i verdens arktiske hovedstad. Byen vi farget rød i høst, og som Kristin styrer med stø hånd. Byen for de store anledninger.

- Mange i Norge har et forhold til Tromsø. Byen som er et bilde på utvikling. Et
15 bilde på muligheter. Et bilde på livsutfoldelse og glede.

Norge har oppdaget det. Verden har oppdaget det - aldri før har flere mennesker fra hele verden kommet hit!

- 20 Da jeg ble født i 1960 bodde det litt over 30 000 i denne byen. Da mitt barnebarn ble født i fjor var tallet 73 000. En vekst på 120 %!

- Hvorfor? Forklaringene er mange - men på 1. mai - la meg hente inspirasjon fra verdier. Fra bruer - hva ville Tromsø vært uten Tromsøbrua? Fra fellesskap -
25 bruer mellom mennesker som fikk til så mye sammen? Fra kunnskap - linjen fra universitetet i 1968 - til verdensledende polarkunnskap i vår tid. Og så varmen: i dag tok jeg av stillongsen og dro nordover fra kalde Oslo til varme Tromsø. Men selv når det er kaldt på gradestokken er det varmt mellom folk i Tromsø - varme fra kulturen, festivalene, utelivet - og solidariteten med de som trenger støtte og

samhold.

Takk til musikantene som ga dette toget den gode og stolte stemningen.

- 35 Takk til de eldste blant oss her på torget i dag - som har stått på i en manns og en kvinne-alder - takk for innsatsen - takk for at dere er her med oss.

Kamerater - 1. mai er en stor anledning.

- 40 Arbeidernes dag. En internasjonal solidaritetsdag. En frihetsdag.

Gjennom hele arbeiderbevegelsens historie er det én parole som har stått der hele tiden:

- 45 Arbeid til alle.

Den har samlet hele arbeiderbevegelsen i snart 130 år.

- 50 Arbeid til alle har vært avgjørende for vårt lands vei fra fattigsamfunn til velferdssamfunn.

Og arbeid til alle og kamp mot arbeidsløsheten skal forme grunnverdiene også i neste generasjon Norge.

- 55 For Arbeiderpartiet er arbeid til alle jobb nummer én, ikke nummer fire, fem eller seks - men nummer én.

Som samfunn taper vi når titusenvis står uten jobb.

- 60 Vi taper verdiskaping. Vi taper skatteinntekter. Vi taper muligheter til å satse i felleskap. Fordi vi lever av arbeid, av eget arbeid og hverandres arbeid.

Som mennesker taper vi mye mer - jobben vår, kollegene - hverdagen slik vi kjenner den - ja, vi taper noe av oss selv.

- 65 Derfor er arbeid til alle så avgjørende. Fordi så mye av det vi skal få til fremover i Tromsø, i nord og i hele landet vil avhenge av at vi er i arbeid og skaper verdier av arbeid.

70

Nå ser vi at noe dramatisk er i ferd med å skje i Norge.

Ikke så synlig her i Tromsø - ikke i Nord-Norge.

75

Men i Norge som helhet har arbeidsløsheten nå passert 4,9 prosent. Flere går ledige. Flere går ledig over lengre tid. Flere unge mister jobben.

Se på tallene! 135 000 mennesker, det høyeste tallet ledige på et kvart århundre. 135.000 - og mange flere er berørt; ektefeller, barn, familier, venner og kolleger.

80

Det er dramatisk for et lite land som Norge.

For ledighet er sløsing med ressurser! Som samfunn har vi ikke råd til ledighet. Derfor må alle krefter settes inn på å bekjempe den. Det er budskapet vårt

85

denne 1. mai.

**

Er det så en krise vi står i nå?

90

Jeg mener svaret er ja.

Og jeg er helt sikker på at dere i solidaritetsbyen Tromsø er enig med meg.

95

For selv om dere har arbeid, så er det krise når tusenvis mister jobben i Stavanger og andre norske byer.

Erna Solberg ser det annerledes. Hun vil ikke en gang høre snakk om en arbeidsledighetskrise.

100

Det gjelder bare noen områder, sier hun. Det gjelder bare noen sektorer.

Ja, vi har hørt det før: det gjelder bare noen andre enn meg.

105

Hver eneste dag bruker Høyre/Fremskrittsparti-regjeringen 50 mill. kroner på skatteutt. Og profilen kjenner vi: Mest til de som har mest fra før.

110 Og hver dag siden denne regjeringen overtok, har 50 nye arbeidstakere mistet jobben.

Etter to og et halvt år med skattekutt, er det tre ting som har vokst jevnt med denne regjeringen:

115 oljepengebruken, forskjellene og arbeidsløsheten.

Jeg hørte Siv Jensen snakke om arbeidsledighet som en «personlig krise» forrige helg.

120 Siv Jensen, la meg si det slik at også du forstår det:

Ja, for den ene ledige kan det handle om en personlig krise. Men 135 000 arbeidsløse i Norge er ikke en «personlig» krise. Det er nasjonal krise.

125 Kjære Tromsø. Jeg vil bo i et land hvor de som styrer skal se det som krise når vi ser det høyeste antallet arbeidsløse på et kvart århundre.

Jeg vil bo i et land der vi tenker at noen andres krise også er min krise, selv om jeg har jobb. Jeg vil bo i et land der jeg kan regne med at andre tar min krise på
130 alvor om den rammer.

Alt dette kan oppsummeres i ett ord - som fanger budskapet fra hele 1. mai: Solidaritet.

135 Og det minner meg om noe av det som gjorde sterkest inntrykk på meg under valgkampen i fjor høst - et møte nettopp her i Tromsø.

På kafe «Sånn» litt lengre oppe i byen møtte jeg Vibeke Olsen. Hun er en av renholderne i Tromsø kommune. Jobbene til Vibeke og hennes
140 arbeidskamerater sto i fare for å bli privatisert - de fryktet for å miste tryggheten de følte på jobb.

Men valg teller og politikk nytter.

145 Et nytt flertall vant makt i Tromsø.

Kristin stoppet privatiseringen og reddet jobben til Vibeke og hennes kolleger!

150 Ja, valg teller og politikk nytter. Hver dag de 500 neste dagene skal vi stå på for å skaffe Norge en regjering som setter arbeid til alle som sin viktigste sak!

**

155 Kamerater,

I politikken blir skritt for skritt til en ny retning - slik vi ser det med denne regjeringen med tyngdepunkt til høyre for Høyre; større forskjeller, mer usikkerhet i arbeidslivet, mer privatisering, mer sentralisering.

160

Høyre-politikere sa i år etter år at den sosialdemokratiske modellen ville bukke under i den nye globale økonomien.

165 Staten var for stor. Skattene for høye. Fagforeningene for sterke. Det var for vanskelig å si opp folk. Omstillingene gikk for sakte.

Men så viste erfaringene noe annet - land med vår samfunnsmodell er blant de som har klart seg best:

170 Det er en modell der vi har kunnskap og utdanning til alle. Der fagbevegelsens rolle og ansvarlighet har vært en forutsetning for omstilling og utvikling av nye arbeidsplasser. Der vi løser oppgaver i felleskap. Der vi lytter til de ansatte - og er på lag med dem som kan jobben.

175 Den norske modellen - som Siv Jensen mener står i veien for det norske folk.

Men det er ikke slik; den norske modellen er på parti med vanlige folk, men den har ryggrad til å stå i veien for kapital- og markedskrefter som vil ta seg til rette, kutte hjørner og svekke rettighetene til folk på jobb.

180

Vi må huske dette: Kampen for et anstendig arbeidsliv er langt fra vunnet.

Jeg besøker mange byggeplasser. Der bygger arbeidsfolk landet - "Bygge landet", et stolt slagord fra 1. mai 1946.

185

Styrken i det norske arbeidslaget er tryggheten på jobb, dyktige fagarbeidere, nær kontakt mellom ansatt og ledelse.

190 Men nå ser vi noe annet spre om seg. Sosial dumping. Useriøsitet. Kriminalitet.

Jeg har møtt folk på jobb som forteller fra hverdagen på jobb, men som ber om at jeg ikke forteller deres egentlige navn, eller sier hvilken bedrift de jobber for.

195 Grunnen er like enkel som den er brutal: De frykter for konsekvensene.

Mange av dem har ikke fast jobb. De får én jobb her og én jobb der.

200 Noen har valgt å organisere seg - men ikke uten konsekvenser. Flere har historier om at oppdragene ble færre og kortere etter at de meldte seg inn i fagforeningen.

Noen forteller at de som har tatt på seg tillitsverv er blitt sittende på brakka og vente.

205

Ingen blir formelt sett oppsagt. De får bare ikke flere oppdrag.

I kontraktene deres står det «Fast ansatt uten garantilønn. For tiden mellom oppdrag betales det ikke lønn».

210

Dette er en moderne versjon av løsarbeidersystemet.

Vi må mobilisere mot denne utviklingen. Vi vil ikke ha den.

215 Vi skal leve opp til arbeiderbevegelsens historiske ansvar: å kjempe mot ulikheter og urettferdighet.

Fortsette kampen mot sosial dumping.

220 Fortsette kampen for likelønn.

Derfor sier vi nei til regjeringens forsøk på å svekke det norske arbeidslivet.

Og nei til ideen om at arbeidsløshet er det samme som omstilling!

230 Høyre og FrP-regjeringen har åpnet for mer midlertidighet gjennom svekkelsene av arbeidsmiljøloven. Titusener protesterte, men de gjennomførte.

Hva fører dette til?

235 Jo, stadig flere blir midlertidig ansatt. Nøyaktig hva vi advarte mot. Det er ikke overraskende - åpnes det for mer midlertidighet - så får vi - mer midlertidighet.

Derfor gjentar jeg her i dag:

240 Vinner Arbeiderpartiet regjeringsmakt i 2017 lover jeg dere, at det mest midlertidige ved regjeringens åpning for midlertidige ansettelser, er lovendringen selv!

**

245 Gode venner,

Norge står overfor endringer som gjør at vi må omstille oss, jobbe på nye måter, ta i nye tak sammen:

- 250
- Lavere oljeinntekter
 - Flere eldre, flere som bor i by
 - Møtet med ny teknologi
 - Flere som skal integreres
 - Klimagassutslipp som skal ned

255

Få land har vært så gode på omstilling som Norge.

Det skyldes viktige kvaliteter som Arbeiderpartiet vil bygge opp, ikke rive ned.

260 Små forskjeller, høy tillit, høy produktivitet.

Et arbeidsliv hvor ansatte og ledere løser problemer sammen.

265 En kompetent befolkning. Et samfunn der vi griper muligheter og finner
løsninger i felleskap.

Et samfunn der vi eier naturressursene våre sammen. Fisken, skogen,
vannkraften, oljen og gassen.

270

Nå har vi en regjering som gjør forskjellene større og arbeidslivet mer utrygt.

Som setter eierskapet til naturressursene i spill.

275 Som vil uthule lovverket som sikrer nasjonalt eierskap og aktive fiskere.

Arbeiderpartiet vil bygge landet - ikke selge landet.

Vi vil utvikle eierskapet vårt til naturressursene, ikke svekke og splitte opp.

280

Derfor sier vi nei til evigvarende kvoter.

Derfor sier vi sier ja til en flåte som er eid av fiskerne.

285 Og derfor gir vi aldri opp at vi eier fisken sammen.

290 Når vi i dag løfter blikket er det lett å fortvile. Det er lett å slå blikket ned. Det er
lett å se en annen vei.

Men å se en annen vei har vår bevegelse aldri gjort.

295 Det gjør vi heller ikke når det gjelder krigen i Syria - vår tids største humanitære
katastrofe.

Over 12 millioner mennesker på flukt. Over 400.000 mennesker drept.

Slike tall gjør det lett å fortvile.

300

Men noen av våre er blant dem som hjelper mest. Norsk Folkehjelp gjør et
utrettelig arbeid i områdene rundt Syria for å hjelpe mennesker på flukt. De

fortjener vår varme takk og giverglede.

305

Norge hjelper også. Vi kan hjelpe mer.

Ved å gi mer hjelp til Syrias nærområder. Ved å stille med skip som kan redde flyktninger fra død og drukning på Middelhavet.

310

Norge har også tatt i mot mange flyktninger fra Syria. Mange av dem venter nå på mottak.

De skal lære seg norsk. Begynne på skole. Ta arbeid. Slå nye røtter i norsk jord.

315

Det haster - vi må komme i gang.

Vi skal møte dem på arbeiderbevegelsens vis: Med solidaritet.

Vi skal si nei til de som sier at vi skal møte fremtiden med frykt. De som sier at vi skal ha nok med oss selv og at solidaritet med folk i nød truer vår velferd.

320

Vi skal møte dem med det ordføreren i Arbeiderparti-styrte Rælingen kommune kaller «tough love». Med plikter og rettigheter - i den rekkefølgen.

325

For ekte kjærlighet - tøff kjærlighet - er både å stille opp og å stille krav. Det er vår metode. Den har virket i 130 år. Den virker fortsatt.

Vi vil en annen retning. Vi skal ha kontroll ved Norges grenser. Så skal vi aktivt inkludere de som får opphold i Norge.

330

Om drøye 500 dager går vi til valg. Det blir et valg om samfunnsretning.

335

Et valg mellom en regjering som ser på ledigheten øke og en regjering som vil bekjempe den.

Et valg mellom en regjering som sier seg ferdig med reformer og en regjering som ser at Norge trenger det motsatte - reformer og sterkere innsats fra

340

felleskapet for å ruste oss til møtet med fremtiden - en regjering som ikke hviler før alle er med.

345 Et valg mellom en regjering som tror omstilling krever mer urettferdighet, større forskjeller og at ledigheten er en naturlig del av omstillingen.

Og en regjering - vår neste regjering - som vet at solidaritet med hverandre ikke er en utdatert svakhet, men fremdeles vår største styrke.

350 Kjære venner. Kjære Tromsø.

Dere vant valget i fjor.

Vi skal vinne valget til neste år.

355

Dere vant sammen med fagbevegelsen.

Vi skal vinne sammen med fagbevegelsen.

360 Dere vant som et sterkt felleskap.

Vi skal vinne som et sterkt fellesskap - for er sterkt fellesskap.

Kilde

365 www.arbeiderpartiet.no

Emner

1. mai-tale, Arbeiderpartiet, Arbeidsliv, Arbeidsløshet, Solidaritet

URI

370 <https://www.virksommeord.no/tale/ledighet-er-slosing-med-ressurser>

375

380